



**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

ij. An priuetur, qui occidit aliquem veneno?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

SECTIO II.

An priuetur, qui occidit aliquem
veneno?

SUMMARIUM.

- 1 Occidens aliquem veneno quia proditor censetur, non gaudet immunitate.
- 2 Sacra Congregatio Concilij declarauit, quod immunitate Ecclesia non gaudeat qui homicidium committit veneno.
- 3 Mater filium infantem, vel si quis alius occidat fortum animatum per aliquam potionem, non gaudet immunitate contra nonnullos.
- 4 Gaudet tamen Medicus, qui femine grauidæ pharmacum prabet, non ad abortum faciendum, sed ad sanitatem recuperandam, etsi inde foetus animati mors sequatur.
- 5 Predicta non habent locum si veneno inimicus occidatur, quia ad proditoriè committendum requiritur simulata amicitia, quando loquimur de adulto.
- 6 Occidens inimicum veneno in sententia Auctoris gaudet immunitate, quia non dicitur propriè occidere proditoriè.
- 7 Occidens inimicum in somnis non priuatur immunitate.
- 8 Occidens per insidias inimicum quomodolibet, vel per fenestram, vel à tergo, vel in lecto, dummodo non simulatur amicitia, post Constitutionem Gregorianam, gaudet immunitate.

EX dictis sequitur primò, quod immunitate priuetur, qui occidit aliquem veneno, quia proditor censetur. Atque ita docent Baldus in l. nemo, Cod. de summa Trinit. Felinus cap. 1. de homicidio, num. 1. Anania ibidem, Sylu. verb. Proditio, Molina tract. de iust. disp. 24. Couartu. resol. cap. 20. num. 7. Hieronym. Gigas de crimine laesa Maieft. quest. 10. num. 23. Gomez lib. 3. resol. cap. 3. num. 7. Martha lib. 2. cap. 51. num. 8. argum. l. 1. §. occisorum, ff. ad SC. Syllaniam, & l. 1. C. de Malef. & Mathematicis, Suar. de relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 12. Megalio in 3. part. lib. 4. cap. 1. quest. 1. num. 18. Peregr. de immunit. cap. 3. num. 6. Mar. Ital. lib. 1. c. 5. §. 4. num. 36. Graff. tom. 1. lib. 3. cons. vnic. de immunit. Eccles. num. 16. Homobonus part. 2. tract. 11. cap. 5. §. 5. resol. 4. Ioan. de la Cruz p. 1. præ. 8. q. 3. art. 2. dub. 1. concl. 1. Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 28. Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 75. Mastrillus de indulto, cap. 35. num. 5. Gauantus in addit. ad Man. Episc. verb. Immunitas Ecclesiastica, num. 10. Sarpus cap. 5. fol. 47. Bucerus in tract. de homicidio, lib. 1. cap. 4. num. 95. Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. num. 29. Villalob. in summa, tom. 2. tract. 39. diff. 7. num. 14. Castillo decis. 254. num. 2. Boërius dec. 109. Ludouicus Correa relect. de immunit. part. 2. num. 19. Sanchez de opus. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 26. Ricc. part. 3. decis. 262. Anastaf. Germon. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 63. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 19. Carrelius in præf. crimin. Scortia Theor. 385. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 8. Farinac. de carcerib. q. 10. num. 74. & q. 28. num. 14. in fin. & in append. de immunit. c. 9. n. 142. (vbi tamen ait, quod debeat Episcopus certitorem facere Summum Pontificem, & iuxta responsum illius fe regulare, & exequi) Barbof. in collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 12. & de vniu. iure cap. 3. num. 44. Ioan. de Henia in Curia Philip. part. 3. §. 12. num. 6. Guazin. de defensor. reor. defens. 1. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. q. 5. & 36. Lezana verb. Immunitas Eccles. num. 12. & Diana part. 1. tract. 1. resol. 36. Confirma-

tur, quia adest de hac re declaratio Sacrae Congregationis Concilij, quæ idipsum in terminis die 3. Decembris 1632. decreuit, quod scilicet immunitate Ecclesiæ non gaudeat, qui homicidium committit veneno.

Idem dicas, propter eandem rationem, si mater occidat filium infantem, vel si quis alius occidat fortum animatum per aliquam noxiam potionem, sicuti in terminis docent Remigius de Gonny de immunit. fallem. 14. Peregrinus cit. cap. 3. num. 8. & Farinacius in append. de immunit. cap. 8. num. 138. & declarauit eadem Sacra Congregatio Concilij die 3. Decembris 1632. apud Barbofam in Collect. Bullar. verb. Immunitas, & de iure Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 42. & apud Lezanam loc. supra cit. Quamvis contrarium quoad hunc casum sentiant Franciscus Leo in Thef. fori Eccles. part. 1. cap. 13. vers. Dubitari etiam potest: Bonac. tom. 3. disp. 2. quest. 3. punct. 16. §. 8. num. 8. & Diana part. 3. tract. 1. resol. 72. moti ex eo, quod huiusmodi delinquens iuxta communem modum loquendi non dicitur propriè proditoriè occidere: nam is propriè proditoriè dicitur occidere, qui per insidias, seu dolum id non prauidentem occidit: quapropter infans non potest propriè dici per insidias, & dolosè occidi; quia in ipsum, cum non sit rationis capax, non potest propriè dolus committi: dolus enim est fraus ad aliquem decipiendum adhibita, infans autem decipi propriè non potest; cum deceptio propriè sit in illum, qui dolum cognoscere, & præcauere aliqua ratione potest.

At quidquid sit de hac opinione, quæ est satis probabilis, illud saltem dicendum est, quod non priuatur immunitate Medicus, qui feminae grauidæ pharmacum, non intentione abortus, sed vt sanitatem recuperet, præstat, quamvis inde foetus animati mors sequatur, quia talis actio ex sui natura curatiua est, vel saltem talis iudicatur à Medico, & mors inde solum sequitur per accidens, non per se. Quando verò Medicus pharmacum, ex quo mors foetus, vel ipsius feminae prægnantis sequi potest, præstando peccet, constat ex dictis cap. 3. dub. 4. sect. 1.

Cæterum ego puto, iuxta ea, quæ dicuntur infra in sect. sequentib. quod supradicta num. 3. Doctorum opinio, & sacrae Congregationis declaratio (si scilicet loquamur de adulto) procedat solum in casu, quo quis occiditur veneno, nulla præcedente inimicitia, quia tunc homicidium est propriè proditorium, cum occidatur homo nihil præcauendi, & non habens causam sibi præcauendi; secus si occiditur veneno inimicus; quia in tali casu homicidium non potest dici propriè proditorium, cum homicidium propriè proditorium tunc sit, cum nullus præcedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia, aliud scilicet gerendo in corde, seu in interno, & aliud in externo; sicuti rectè notarunt Bartolus in l. recipiendum, §. delinquant, num. 1. ff. de pœnis, Bald. cap. 1. quibus modis secundum amittatur, de visibus feudorum, Angelus Arctin. §. interdum, num. 6. Insti. de hereditatibus, quæ ab intestato deferuntur, Gerardus in suis singularibus, singular. 14. Lucas de Peña in l. sentium, in fin. de delatoribus, lib. 10. Henricus Bucerus in tract. de homicidio, lib. 1. c. 3. num. 16. Ciarlin. in controuers. forens. n. 1. c. 116. n. 31. & alij, quos citat Afflictus decis. 265. n. 68. & segg. Peregrin. de immunit. c. 6. n. 2. Giurba consil. 120. num. 13. Guazzinus defens. 1. cap. 38. n. 40.

Quapropter si quis occidat inimicum veneno, puto ego, quod immunitate gaudeat; quia non dicitur propriè proditoriè illum occidere; cum, stante inimicitia, haberet occisus fundamentum sibi præcauendi, & poterat, & debebat sibi præcauere, vnde si non fecit, sibi imputare debet.

Confirmatur, quia si quis occidat inimicum in somnis, non priuatur immunitate, vt multi etiam ex Aduersariis

Adversariis concedunt, & dicitur *infra* sect. 5. ergo neque priuabitur, si occidat inimicum veneno, cum utrobique occidat hominem incautum.

Itaque non priuabitur immunitate (maximè post Constitutionem Gregorij XIV.) quantumcumque quis per insidias inimicum occidat, siue cum occidat veneno, siue in somnis, siue per sclopus à fenestra, vel à tergo, quia non quacumque insidiæ immunitate priuant, sed solum insidiæ, quæ constituunt propriè prodicionem, id est, quæ sub colore amicitiae fiunt, cum solum (maximè post Constitutionem Greg. XIV.) ab immunitate excludatur proditoriè occidens: at stante inimicitia, ut dicebam, insidiæ non constituunt propriè prodicionem, quia inimicus semper habet fundamentum sibi præcauendi, & sic imputare sibi debet si veneno, in somnis, vel alio modo incautus occidatur.

Quapropter, inquam, maximè post Constitutionem Gregorij XIV. immunitate priuatur tantum homicidium, quod fit sub colore amicitiae, quia tunc est propriè proditorium; non autem, quod fit ab inimico, etiam per quascumque insidias; quia tunc propriè proditorium dici non potest. Atque ita declarauit Clemens VIII. per Breue ad Archiepiscopum Panormitanum die 6. Februar. 1597. & explicant Farinacius, Ambrosius, Peregrinus, Bonacina, Gratianus, Giurba, Castillo, Nouarius (qui subdit, quod salutationes ordinariæ, cum sint signa communia, non constituunt effectum amicitiae, ita ut si quis in tali casu occidat, propriè proditor dici possit.) Sperellus, & alij citandi mox *infra* sect. 5.

SECTIO III.

An priuetur, qui occidit inimicum, promissione facta de non offendendo? Vbi etiam de amico reconciliato.

SUMMARIVM.

- 1 Occidens inimicum promissione, seu fideiussione data de non offendendo, priuatur immunitate; quia per dictam cautionem sublata fuit ab inimico omnis occasio sibi præcauendi, & sic occisor propriè Proditor censetur.
- 2 Opinio in contrarium est satis probabilis.
- 3 Homicidium propriè proditorium est, quod ab Amico nullo præcedente rancore, sed sub colore amicitiae committitur.
- 4 Odium propter præcedentes inimicitias præsumi debet adhuc durare, non obstante promissione de non offendendo.
- 5 Occidens amicum reconciliatum, neque committit homicidium proditorium, & sic neque immunitate priuatur.
- 6 Amicus reconciliatus æquipollet Inimico, iuxta illud Inimico tuo ne credas in æternum.
- 7 Præsertim, si post reconciliationem noua inimicitiarum causa intercesserit.

Sequitur secundo, quod immunitate similiter priuatur, qui occidit inimicum, promissione, vel fideiussione facta de non offendendo, quia per talem promissionem, vel fideiussionem sublata fuit inimico omnis occasio sibi præcauendi; & sic occisor propriè proditor censetur; cum deceptio contra fidem proditio videatur. Atque ita docent Farinacius lib. 2. consil. 168. num. 75. Cutellius de immunit. Eccles. lib. 1. §. 25. Decian. lib. 7. cap. 26. num. 23. Giurba consil. 60. Barbosa de vniuers. iure Eccles. cap. 3. num. 93. & Peregrinus

tract. de immunit. Eccles. cap. 7. num. 10. probans ex Syluestro, Angelo, Decio, Armilla, & Gigante, hunc propriè proditorem esse.

Quamvis contrarium, & satis probabiliter, doceant Antonius de Martinis *resolut. quotid.* cap. 274. & Diana part. 4. tract. 1. *resolut.* 33. ex eo, quod (ut si prædicebatur) homicidium propriè proditorium sit, quod ab amico, nullo præcedente rancore, sed sub colore amicitiae, committitur, v. g. simul comedendo, commorando, in itinere deambulando, vel colloquendo, &c. quod in casu nostro non est (supponitur enim, quod post promissionem, vel fideiussionem de non offendendo factam, non intercesserit stricta amicitia, simul scilicet, ut dicebam, comedendo, commorando, in itinere deambulando, vel colloquendo, &c.) sed potius oppositum, cum propter inimicitias præcedentes (licet intercesserit promissio, vel fideiussio de non offendendo) præsumi debeat, attentata nostra natura vitata, odium adhuc, quamvis valde turpiter, durare. Quapropter subdunt, & satis probabiliter etiam, in locis supra cit. quod qui occidit amicum reconciliatum, neque committat homicidium propriè proditorium, & sic neque immunitate priuatur; quia amicus reconciliatus æquipollet inimico, iuxta illud: Inimico tuo ne credas in æternum. Et ita fuisse decisum in Curia Archiepiscopali Neapolitana, testatur Riccius part. 1. decis. 168. num. 2. Vide etiam Ambrosium de immunit. Eccles. cap. 6. num. 1.

At quidquid sit de hoc, illud certum est, immunitate non priuari eum, qui inimicum (cum quo pacem inierat) noua inimicitiarum, vel occisionis causa post pacem, seu reconciliationem antea factam superueniente, occidit, quia in tali casu occisus non occiditur incautus, quandoquidem cogitare poterat de periculo mortis sibi inferendæ. Quomodo autem huiusmodi causa probari possit, tractat Farinacius *quest.* 107. num. 435. & seqq.

SECTIO IV.

An priuetur, qui occidit proditoriè infidelem.

SUMMARIVM.

- 1 Occidens propriè proditoriè Infidelem, gaudere non debet immunitate.
- 2 Infidelis venit propriè sub nomine nostri proximi, alioquin præceptum de diligendo Proximum non extenderetur ad Infideles.
- 3 Hæretici, & Schismatici nobiscum in fide, & charitate non conueniunt, & tamen censentur nomine nostri Proximi.

Sequitur tertio, quod immunitate similiter priuatur, qui occidit propriè proditoriè infidelem, quia licet infidelis non communicet nobiscum in fide, in sacramentis, in Ecclesia, &c. tamen venit propriè sub nomine nostri proximi; alioquin præceptum de diligendo proximo non extenderetur ad infideles, quod non est dicendum: ergo, &c.

Neque obstat, quod nobiscum non communicet in fide, Sacramentis, in Ecclesia, &c. aliàs hæreticus etiam & schismaticus excludi possent à ratione proximi, cum nobiscum in fide & charitate non conueniant, quod absque dubio dicendum non est. Atque ita docent Farinacius in *append. de immunit.* c. 8. num. 120. Peregrinus de immunit. cap. 7. num. 15. & Marius Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 20. & 21. contra Ambrosium de immunit. cap. 7. num. 12. Dian. part. 4. tract. 1. *resolut.*